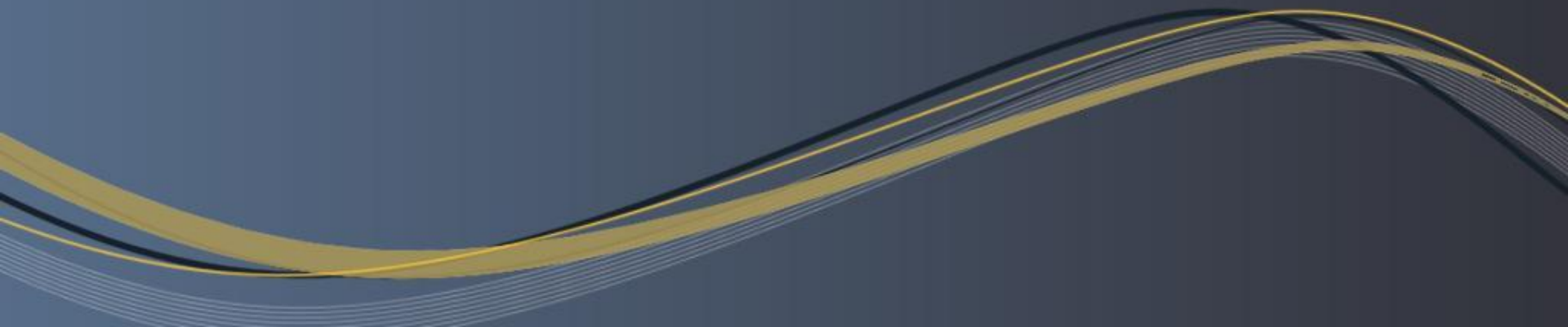

**Дитячі та юнацькі
роки Тараса
Шевченка**

Вікторина “Всім нам знайомий Т. Шевченко”

1. Село, яке письменник вважав своєю батьківщиною.

Моринці

2. Соціальний стан Тараса у дитячі роки.

Кріпак

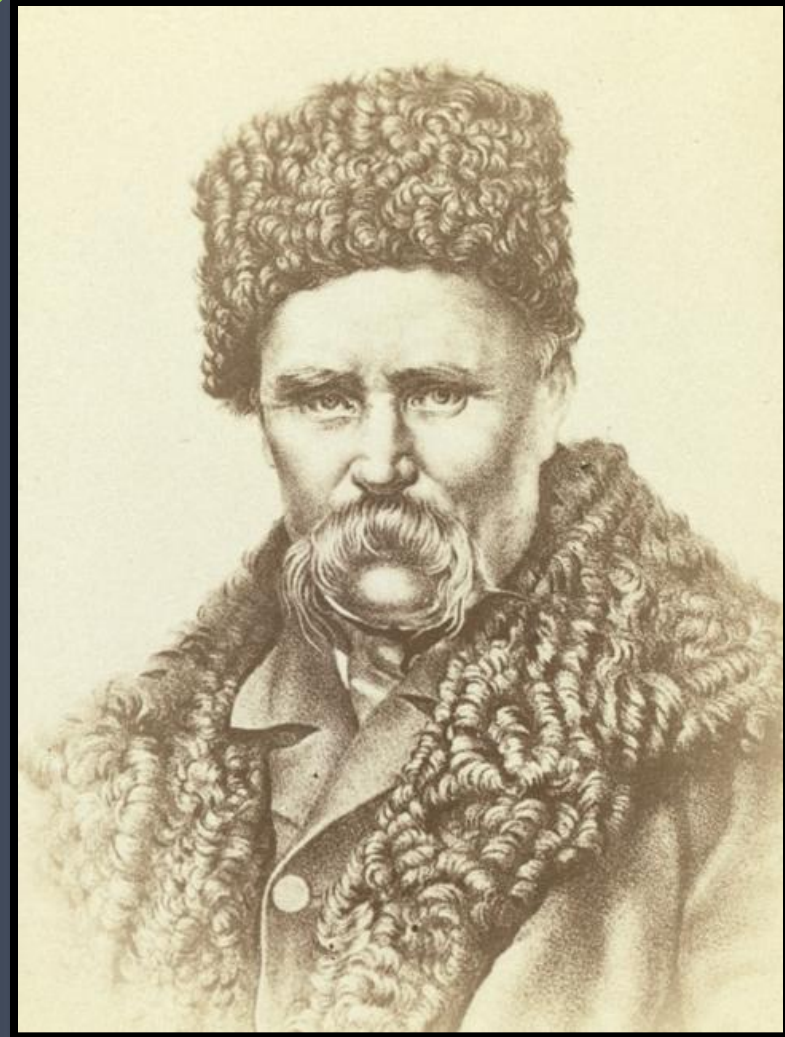
3. Професія батька майбутнього письменника.

Стельмах

4. Здібність поета у дитинстві.

Малювання

5. Сума викупу Тараса з кріпацтва.
2500 руб.

Вікторина *“Всім нам знайомий Т. Шевченко”*

6. Рік і місто видання *«Кобзаря»*.

1840 р., Петербург

7. Заклад, у якому навчався Тарас Григорович, отримавши *«вільну»*.

Академія мистецтв

8. Де побував Т. Шевченко разом із науковою експедицією як художник?

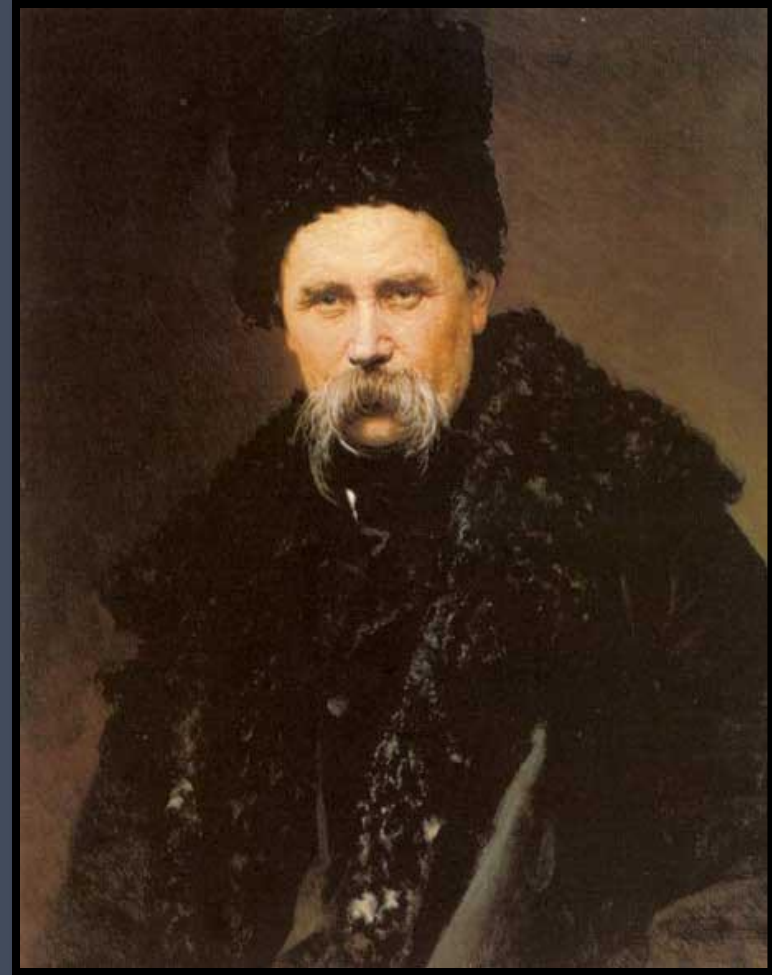
На Аральському морі

9. Хто з родини Шевченків мав ім'я Катерина?

Старша сестра Тараса

10. Відома поезія митця про безрадісне сирітське дитинство.

«Мені тринадцятий минало»

Життєвий і творчий шлях Кобзаря

Дитинство. Важка наука

У селі *Моринцях* на *Київщині* в убогій кріпосницькій сім'ї *Григорія Шевченка* **9 березня** (25 лютого ст. ст.) **1814 року** народився хлопчик **Тарас**, майбутній великий народний поет. Коли він був ще зовсім малий, батьки його переселились у село *Кирилівку* (нині *Шевченкове*).

У тяжких злиднях кріпацького життя минало дитинство **Тараса**.

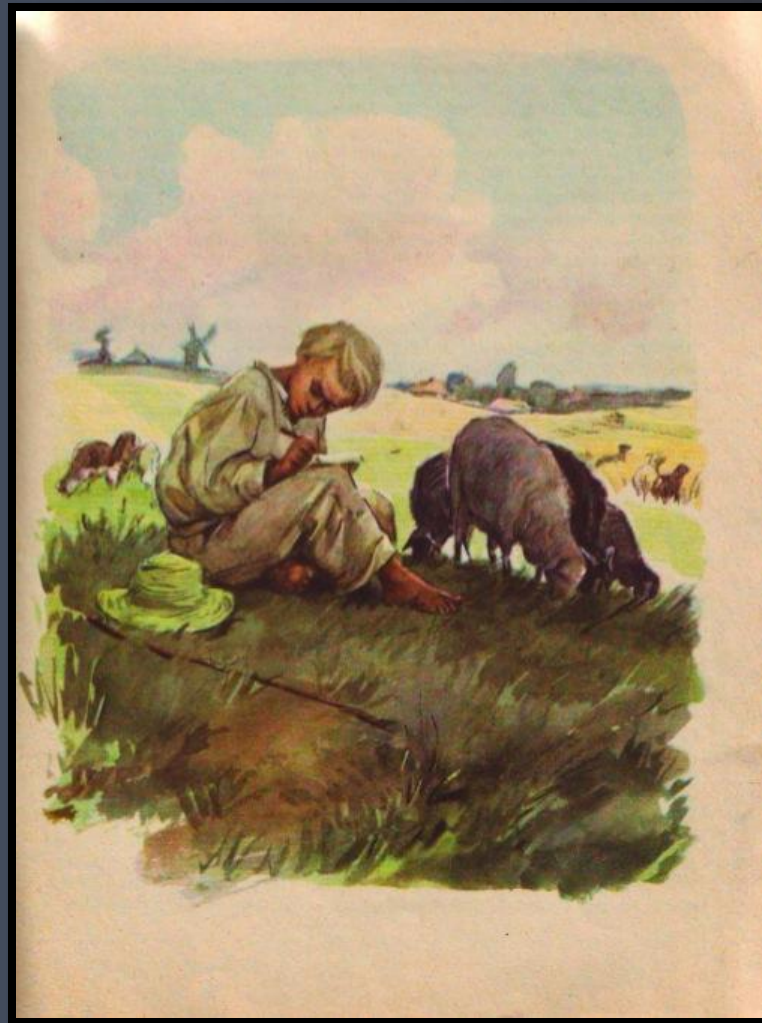

З малих років у хлопця виявився *гострий, допитливий* розум.

Дуже захоплювали малого **Тараса** дідові оповідання про *героїчне повстання* народних мас проти польської шляхти в **1768 році**.

Хлопець підріс, і батько віддав його в науку до дячка. Важкою була ця наука, але малий **Тарас** успішно подолав її, переносячи разом з тим мужньо всі суворі кари і знуцання деспота-дяка.

Коли **Тарасові** було *9 років*, померла його *мати*.

Залишившись із малими дітьми, *батько* одружився з удовою, яка мала своїх троє дітей, і життя в сім'ї стало ще тяжчим.

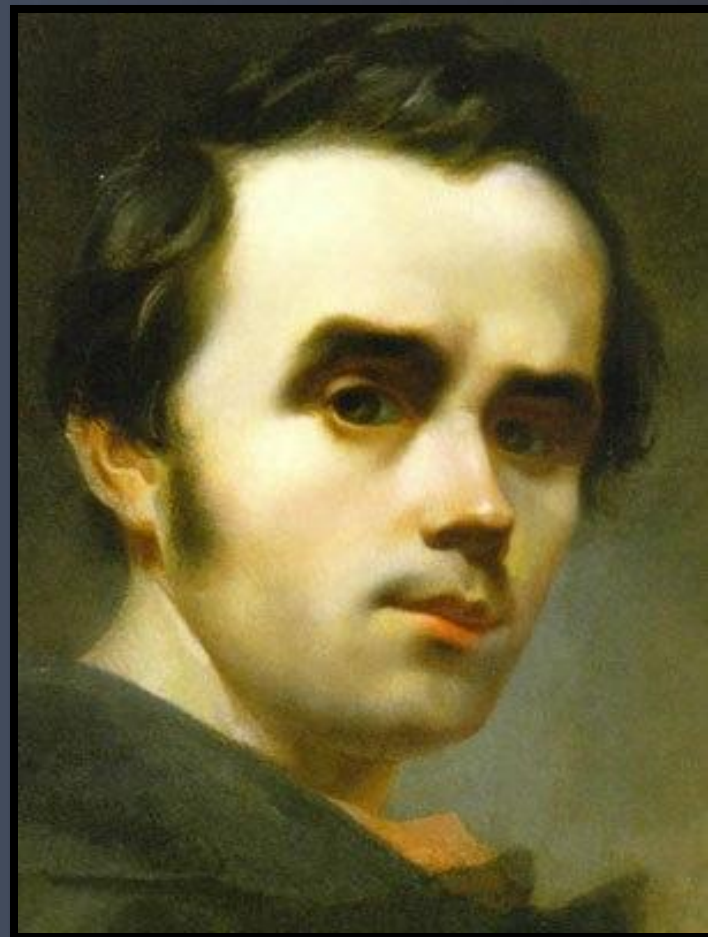
В *11 років* залишився **Тарас** круглим сиротою.

Після батькової смерті почалося *поневір'яння* хлопця по чужим

Пристрасно бажаючи навчитися малювати, **Тарас** шукав учителів.

Коли йому було *14–15 років*, він знайшов одного маляра в селі *Хлипнівці*, який погоджувався взяти його в науку, але зажадав на це дозволу від поміщика. А коли **Шевченко** звернувся до управителя панських маєтків, той, замість дозволу, послав його на панську кухню *кухарчуком*.

У

Незабаром кухарчука зробили козачком, тобто слугою молодого пана *Енгельгардта*. Нескладні були обов'язки козачка. Сиди біля дверей панської кімнати і чекай, поки пан гукне подати вогню, щоб закурити люльку, налити води тощо. Та й тут хлопця не покидала пристрасть до *малювання*: він крадькома змалював олівцем картини, що прикрашали панські покої.

Разом із паном **Шевченко** виїхав до *м. Вільно*. Тут з ним сталася така пригода. Пан з панею поїхали на бал. Хлопець засвітив свічку і став перемальовувати портрет козака **Платова**, учасника *Вітчизняної війни 1812 року*. Він так захопився улюбленою роботою, що не чув, як пани повернулися додому.

*«Пан, — розповідає **Шевченко** в автобіографії, — с остервенением выдрал его за уши, надавал пощечин, за то, дескать, что он мог не только дом — город сжечь».*

Наука у Ширяєва. Викуп з

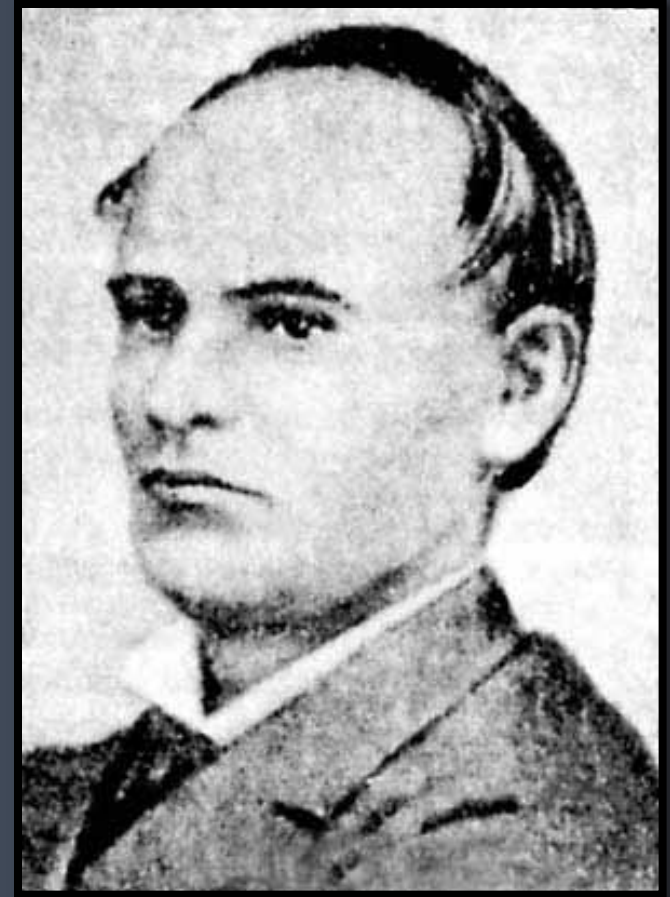

Весною 1831 року опинився **Шевченко** в *Петербурзі*, куди переїхав його пан. Наступного року, зважаючи на невідступні благання, пан віддав його в науку до «різних живописних справ цехового майстра» **Ширяєва**, щоб мати свого дворового маляра.

Ширяєв брав численні підряди на розмалювання *панських будинків, церков, театрів*. Учні його жили на горищі, їх нещадно експлуатували. Їм удавалося трохи вчитися живопису, але треба було виконувати дуже багато технічних малярських робіт. Отже, хоч перебування у *Ширяєва* і було для **Шевченка** певною наукою, та вона не заповняла його всіх питань і запитів.

Влітку «білими» петербурзькими ночами він став ходити до *Літнього саду* перемальовувати статуї. В одну з таких ночей *1835 року* його зустрів земляк художник *Іван Максимович Со-шенко*, який у цей час закінчував *Академію мистецтв*. *Сошенко* помітив у *ширяєвського* учня справжній художній талант і став йому допомагати.

І. Сошенко

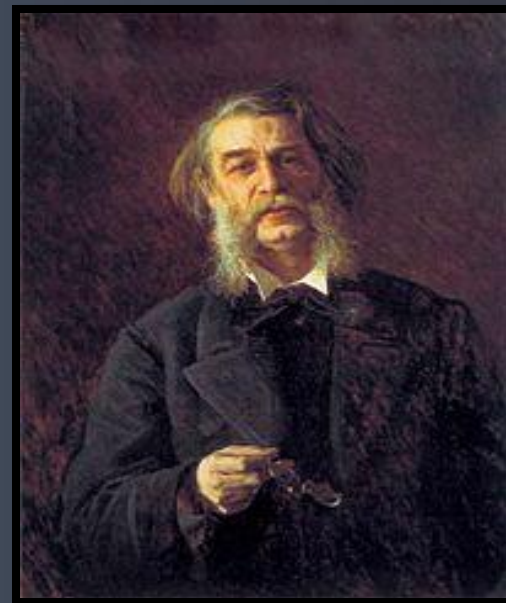
Шевченко почав ходити до художника на квартиру, вчитися у нього малювати. Саме Сошенко знайомить **Тараса** з О. Венеціановим, Є. Гребінкою, В. Григоровичем, К. Брюлловим, В. Жуковським.

О.
Венеціанов

Є.
Гребінка

В.
Григорович

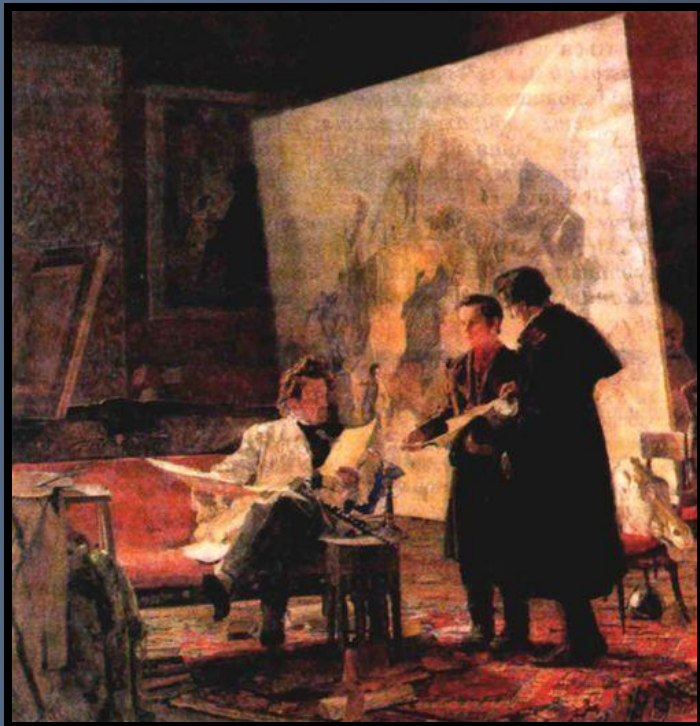

*К.
Брюллов*

*В.
Жуковский*

Благородні друзі зацікавилися обдарованим юнаком і вирішили докласти зусиль, щоб визолити його з кріпацтва. Почалися переговори з паном *Енгельгардтом*. Він запросив за кріпака **2500 крб**. Щоб роздобути цю значну суму, *К. Брюллов* намалював портрет *В. Жуковського*, який розіграли в лотерею, а на виручені гроші викупили **Шевченка**. Це сталося *22 квітня 1838 року*.

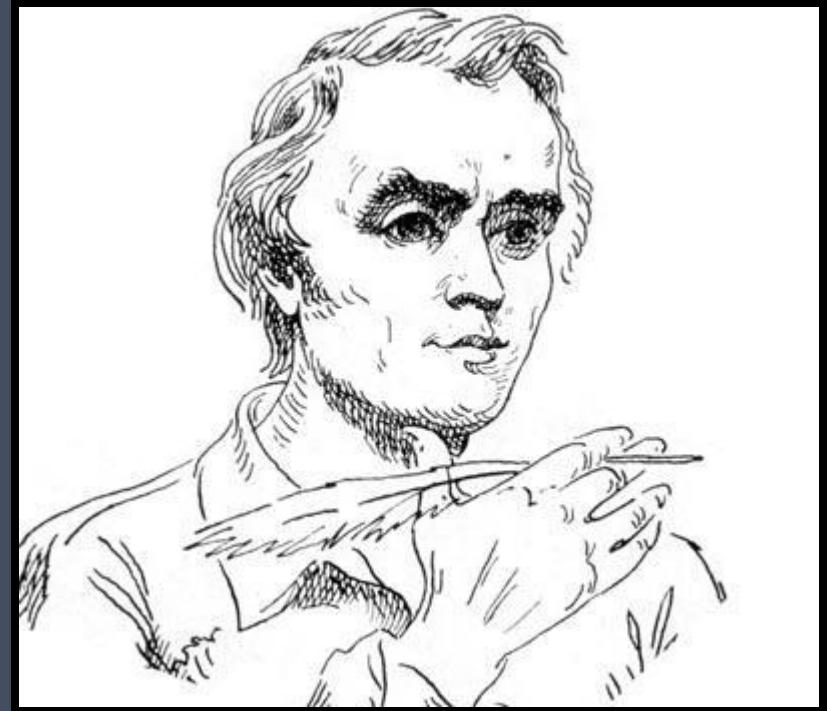

Рання творчість Кобзаря

Шевченко виступає переважно як романтик і реаліст

Характерні риси:

- інтерес до незвичайного, яскравого, таємничого, фантастичного;
- піднесений стиль мовлення;
- розчуленість (сентиментальність);
- захоплення історичним минулим.

Основні мотиви творчості:

- сирітство і соціальна нерівність (*“Тяжко-важко в світі жити”*);
- трагічна доля жінки-покритки і розбещеність панів (*“Катерина”*, *“Мар'яна-черниця”*);
- героїчне минуле України (*“Іван Підкова”*, *“Тарасова ніч”*, *“Гайдамаки”*, *“Гамалія”*, *“До Основ'яненка”*);
- тема ролі поета в суспільному житті (*“Думи мої, думи мої...”*).

